

KÜLÖNFÉLÉK.

Szentjóni Szabó László diákkoráról.

Szabó László gyermekkorának kedves emlékei ahhoz a tájékhoz fűződnek, a hol végtelen Alföldünk nyúlványai Erdély bérczeivel, a Királyhágó vadregényes szikláival ölelkeznek. A pillangókat ott kergette a Berettyó patakai mellett, az érmelléki hegyek alján. Ott keresgélte tavaszoként a pajkos fiúcska — mint maga beszéli egyik költeményében — a madárfészkeket, ott csúfolódott a kelepelő gölyákkal. Higyük el Toldynak, ha adatokkal nem tudjuk is bebizonyítani, hogy költőnk szülőfalujában, Ottományon végezte első iskoláit is. Mikorra mi először találkozunk vele, már a bihari hegyek közül a debreczeni ősi főiskola falai közé került, ott hallgatja híres professzoroknak többé-kevésbé érdekes előadásait. Tudjuk, hogy ide 1783. május 3.-án iratkozott be diáknak.

Toldy azt írja, hogy költőnk pap akart lenni és teológiára iratkozott. Ezt a dátumát átveszi Ferenczi Jakab is, a ki a *Magyar Irók* cz., Danielik Józseffel együtt kiadott életrajzgyűjteményében azt írja költőnkéről, hogy „szülei a ref. vallás követői lévén, őt tanulás végett Debreczenbe küldték, hol kezdé, a hittudományyal be is végzé iskolai pályáját.“ Ugyanígy ír Gyalui Farkas, Tóth Lőrincz és Prónai Antal is; így eleveníti föl maga Toldy egy későbbi munkájában, *A magyar költészet kézikönyvé*-ben is, és így írtuk mi is egyik dolgozatunkban.¹ De, mint most utána jártunk, Toldynak ez az adata téves, vagy legalább is nem pontos, — úgy, a hogyan Ferenczy írja, semmiképpen sem igaz.

Költőnk Debreczenben nem teológiára, hanem filozófiára iratkozott be. Ő is fölülté a tógát, mint két évre rá Csokonai Vitéz Mihály, és mint bennlakó diák, a kollégium ősi falai között élte át a diákkor sok pajkosságát. Érdekes, hogy éppen ezek a csintalan-ságok tartották fenn diákságának adatait. Ugyanis (mint Balogh Ferencz levéltáros értesít) az *Acta judiciaria* szerint 1784. szept.

¹ *Szentjóni Szabó a katedrán.* Magyar Paedagógia, XV. 408—415. l.

tember 11.-én „prima causa“ miatt sessiot tartanak a főiskola professorai, a melyre tizenegy diákot idéznek meg. Ezek között van Szabó László is, a ki *ekkor a második évi bölcséleti cursust végzi*. Mind a tizenegynek ugyanaz a vétké: „preces scholares neglexerunt“. Nem vettek részt az esteli imádkozáson. E miatt a tanács elé kerülnek. A senior Farkas János, a contrascriba Szilágyi Gábor volt (a ki, mint Balogh úr írja, később szintén tanár lett és a Csonkai-pörnek is egyik hírhedt okozója). Kivülök, a primariuson és az összes köztanítókon kívül négy professor is résztvett ezen a session: Szatmári István és Varjas János, a theologiai kar- és Hatvani István és Sinai Miklós, a filozófiai kar tanárai. Az ítélet marasztaló volt, mint ma mondanók. A tizenegy diákot, köztük Szabó Lászlót „lege secunda de stud. schol.“ 3—3 dénár fizetésére ítélték. Ez azonban, úgy látszik, csak a kisebb vétké volt költőnknek. — Ugyanez a sessio még egyszer megidézte őt három társával együtt, a miért tóga nélkül mertek járni: „distincte prae foribus sederunt.“ Mind a négyen „lege tertia de stud. schol. — admoniti sunt.“

Amnyi tehát ezek után bizonyos, hogy Szabó 1783-ban és 1784-ben a filozófiai facultáson volt. Hallgatta Sinai Miklóst, a ki a történetet és a klasszika-filológiát adta elő ékes latin szavakkal; tőle tanulta Homeros, Horatius, Ovidius szeretetét; az ő óráin kezdett verselgetni is. És hallgatta a tudós Hatvani Istvánt, ezt a bővös mondákkal övezett, kiváló professorát a debreczeni kollégiumnak, a ki, míg egyrészt a matezis igazságait bizonyította, másrészt a bölcséleti órákon éppen olyan, sőt talán nagyobb buzgalommal és lelkesedéssel magyarázgatta tanítványainak, köztük költőnknek is, a metafizika rejtelmes, kétes törvényeit.

Hogy Szabó kérte-e és megkapta-e bizonyítványát, arról nincs semmi följegyzés. Lehet, hogy 1785-ben (mikor a tizenkétéves Csonkai is átlépi a főiskola ódon kapuját,) tényleg theológiára megy át és azt hallgatja 1786-ban is, mikor II. József kinevezi a nagyváradi „nemzeti iskola“ tanítójává. Hittudományi tanulmányait semmi esetre sem fejezte be. És, azt hisszük, nem is kezdte el. Legalább is valószínűtlen, hogy a kit azért büntetnek meg, mert az esti imán minden különösebb ok nélkül nem vesz részt, egy év múlva theologus legyen. II. József kinevezése bizonynyal a filozófiai fakultáson érte őt.

Gálos Rezső.

Gróf Mikó Imre emlékünnepe.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet nagynevű alapítójának, gr. Mikó Imrének emlékére kegyeletes ünnepélyt tartott nov. 5.-én, születésének századik évfordulója alkalmából.

Az ünnepély az egyetem dísztermében folyt le, díszes közön-